

Redaktionelt forord

Paradiplomati refererer til alle de internationale aktiviteter som byer, kommuner og andre subnationale myndigheder iværksætter med henblik på at fremme deres interesser. I den internationale forskning har paradiplomati allerede etableret sig som et solidt begreb i studiet af international politik (Nielsen, 2016). Byer, kommuner og regioner hører nu til blandt de aktører, der systematisk indgår i studiet af det internationale diplomatiske miljø og international politik i al almindelighed. Denne internationale forskning har indtil videre givet os en ganske god forståelse for de årsager, der har forårsaget paradiplomatiets (gen)opblomstring rundt omkring i verden. Vi ved en masse om, *hvorfor* lokale myndigheder i stadig større udstrækning – af egen drift eller tvunget af omstændighederne – vælger at bruge kræfter på internationalt arbejde. Vi mangler imidlertid stadig en grundig indsigt i, *hvordan* paradiplomati fungerer og udføres i forskellige sammenhænge. Hvordan tiltrækker kommunerne internationale investeringer og fondsmidler? Hvordan arbejder kommuner med offentlighedsdiplomati og branding? Hvordan arbejder man med kulturdiplomati? Hvordan organiseres samarbejdet med andre landes kommuner, med andre lande og med internationale organisationer?

Formålet med dette temanummer af Økonomi & Politik er at skitsere delelementer af det brede spektrum af diplomatiske strategier, teknikker og metoder, der indgår i byernes og kommunernes diplomatiske værktøjskasse.

Vi kan ikke dække området helt af, og vi kan naturligvis ikke gå i dybden med alle de erfaringer, danske lokale myndigheder har gjort sig med internationalt arbejde over årene. Men vi kan håbe på, for det første, at temanummeret skaber en (fornyet) interesse for at studere *danske* byers, kommuners og regioners internationale aktiviteter. Selvom forskningsområdet er ganske omfattende på internationalt niveau, er det i dag nærmest ikke-eksisterende i Danmark. Sidst feltet tiltrak sig forskningsmæssig interesse herhjemme, var i 1990'erne. Dengang kunne man konstatere at bydiplomati var i sin vorden og mange steder tøvende, spredt og uden reel politisk opbakning (Klausen, 1996). Det fremgår af dette temanummer, at bydiplomati på to årtier er blevet professionaliseret på et utal af forskellige dimensioner og ofte er blevet en naturlig del af den kommunale forvaltnings praksis og identitet.

Vi kan også håbe på, for det andet, at temanummeret via studiet af danske lokale myndigheders internationale aktiviteter kan være med til at pege på behovet for at studere *diplomati* på nye måder. Vi ved en del om, hvordan den udenrigsministerielle diplomatiske praksis har ændret sig i de seneste tyve-tredive år. Der tales om, hvordan Udenrigsministeriet har udviklet sig fra at være en »gate-keeper« mellem international og national politik til i større udstrækning at beskæftige sig med at koordinere det internationale arbejde, der udføres af en hel

række andre danske aktører. I den forbindelse hævdes, at den diplomatiske praksis er blevet fragmenteret, og at Udenrigsministeriet udfører en slags hybriddiplomati, der er rettet både mod andre landes stater i bilaterale og multilaterale sammenhænge, men også mod andre landes civilsamfund og erhvervsliv (Marcussen, 2016). Ved at rette blikket mod byernes og kommunernes diplomatiske praksis kan vi få et meget mere komplet indblik i, hvordan diplomati udføres i det 21. århundrede; hvilke spilleregler der gælder på forskellige områder og i forskellige situationer; hvilke kompetencer der kræves for at opnå et resultat; hvilke muligheder, udfordringer og dilemmaer diplomaten i frontlinjen møder; og hvordan man bedst opbygger en organisatorisk infrastruktur, der faciliterer den diplomatiske praksis.

Endelig, for det tredje, er det et håb, at det tema, der er omdrejningspunkt for dette nummer af Økonomi & Politik, kan være med til at fremme et mere nuanceret syn på *småstaden* Danmarks rolle i verden. Dansk udenrigspolitik er langt mere end den aktivistiske og militært fokuserede udenrigspolitik, der tales om i medierne. Udenrigspolitik udføres hver dag også ude i og af de danske byer og kommuner. I international sammenhæng hører de danske kommuner – i kraft af kommunalfuldmagten og årtiers og århundreders praksis – til blandt de lokale myndigheder i verden, der har størst frihed til at planlægge

og udføre deres opgaver. Det gælder også på det internationale område, hvor danske byer og kommuner, så længe de ikke direkte modarbejder den danske stats officielle udenrigspolitiske målsætninger, har udstrakt frihed til at arbejde internationalt. Det gør naturligvis, at Danmarks tilstedeværelse på den internationale scene får en ganske betydelig rækkevidde og dybde. Det er ikke mindst på grund af de lokale myndigheders internationale engagement, at man nogle gange taler om, at Danmark på den internationale scene bokser i en højere vægtklasse, end landets størrelse egentlig berettiger.

Temanummeret er organiseret på den måde, at der både er inkluderet forskningsbidrag, der forsøger at give et overblik over de debatter, der gennem tiden har domineret litteraturen om paradiplomati, og praktikerbidrag, der på forskellige måder illustrerer variationen i byernes og kommunernes diplomatiske praksis.

Martin Marcussen og Anne Bach Nielsen
Temaredaetører

Klausen, Kurt Klaudi, red. (1996), *Erfaringer med internationalisering i amter og kommuner*, Odense: Odense universitetsforlag.

Marcussen, Martin (2016), *Diplomati. Et portræt af den moderne udenrigstjeneste*, København: Hans Reitzels Forlag.

Nielsen, Anne Bach (2016), »Diplomati i en urban tidsalder«, Økonomi & Politik, 89(4): 94-9.